

Arja Juvonen ps ym.

Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Eduskunnassa käsiteltiin vuonna 2018 kansalaisaloite "Eutanasia-aloite hyvän kuoleman puolesta". Eduskunta hylkäsi aloitteen, mutta edellytti valtioneuvostoa asettamaan asiantuntijatyöryhmän selvittämään elämän loppuvaiheen hyvää hoitoa, itsemääräämisoikeutta sekä saattohoitoa ja eutanasiaa koskevia sääntelytarpeita.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama asiantuntijatyöryhmä esittää yksimielisenä näkemyksenä, että palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa tulisi kehittää ja saattohoidon saatavuutta sekä osamista lisätä.

Asiantuntijatyöryhmä esittää säädösehdotuksia voimassa olevaan terveydenhuoltolakiin (1326/2010), ja tämän lakialoitteen tarkoituksena on saattaa ehdotukset lain kahteen pykälään.

On tärkeää, että palliatiivista ja saattohoitoa koskevat säännökset ja määräykset saatetaan terveydenhuoltolain erilliseen uuteen 24 a §:ään. Tämä korostaa sääntelyn merkitystä ja voi tehostaa terveydenhuoltoalan ohjaus- ja valvontakeinojen ja sanktioiden käyttöä.

Terveydenhuoltolain 50 §:ssä säädetään kiireellisestä hoidosta. Tähän pykälään on syytä lisätä myös säädös oikeudesta saattohoitoon.

Äkillisissä ja yllättävissä sairaustapauksissa ja hoitotilanteissa voi tulla vastaan tilanteita, joissa potilaan terveydentilassa tapahtuu muutoksia huonompaan suuntaan. Kiireellisen hoidon tulee kyetä tarjoamaan nopeasti potilaalle hänen tarvitsemaansa hoivaa ja hoitoa. Oikeus hyvään palliatiiviseen ja saattohoitoon tulee olla myös kiireellisessä hoivassa.

Elämän loppuvaiheen asiantuntijatyöryhmä on säädöstyöryhmän valmistelun perusteella päättänyt seuraavaan alustavaan säädösehdotukseen, joka lisättäisiin terveydenhuoltolakiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
1516/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 24 a § seuraavasti:

24 a §

Palliatiivinen hoito ja saattohoito

Hyvinvointialueen on järjestettävä palliatiivinen hoito ja saattohoito.

Palliatiivisella eli oireita lievittävällä hoidolla tarkoitetaan potilaan aktiivista kokonaisvaltaista elämän loppuvaiheen hoitoa erityisesti, kun kuolemaan johtava tai henkeä uhkaava sairaus tai vamma aiheuttaa potilaalle kärsimystä ja heikentää hänen elämänlaatuaan. Saattohoito on osa palliatiivista hoitoa, ja se ajoittuu oletetun kuolinhetken välittömään läheisyyteen.

Palliatiivinen hoito ja saattohoito järjestetään porrasteisesti osaamistasojen (perustaso, erityistaso ja vaativa erityistaso) laatukriteereiden mukaisesti ja niin, että valtakunnallisesti tasa-arvoinen, tarvelähtöinen hoitoon pääsy turvataan.

Sairaanhoitopiireissä tulee olla monipuoliset ja moniammatilliset erityistason palliatiiviset keskuskeskukset, jotka tarjoavat erityistason avo- ja vuodeosastopalveluita sekä vastaavat konsultaatio- ja päivytystuen järjestämisestä 24 tuntia joka vuorokausi. Sairaanhoitopiireissä tulee myös olla koko sairaanhoitopiiriin kattavat palliatiiviset kotisairaalaverkostot, joita koskevien palveluiden tulee olla saatavilla 24 tuntia joka vuorokausi.

Yliopistosairaanhoitopiireissä tulee olla palliatiiviset keskuskeskukset, jotka vastaavat vaativan erityistason palliatiivisen hoidon palveluista koko erityisvastuualueella ja lasten ja nuorten palliatiivisen hoidon ja saattohoidon toteuttamissuunnitelmien laadinnasta.

Tarkempia määräyksiä palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta säädetään valtioneuvoston tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

50 §

Kiireellinen hoito

Kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien saattohoito, kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja sosiaalinen tuki, on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 29/2022 vp

Helsingissä 19.5.2022

Arja Juvonen ps
Ari Koponen ps
Jari Ronkainen ps
Kaisa Juuso ps
Veikko Vallin ps
Jussi Halla-aho ps
Mauri Peltokangas ps
Mikko Lundén ps
Sanna Antikainen ps
Jukka Mäkynen ps
Lulu Ranne ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Jussi Wihonen ps
Ritva Elomaa ps
Sheikki Laakso ps
Riikka Purra ps
Minna Reijonen ps
Mari Rantanen ps
Jari Koskela ps
Veijo Niemi ps
Petri Huru ps
Jani Mäkelä ps
Ville Tavio ps
Mika Niikko ps
Ville Vähämäki ps
Sami Savio ps
Olli Immonen ps